

every preschooler shape the future of the younger generation as a creative person, instill the desire for knowledge, learn skills and acquire skills in terms of democratization of society. So among the principles of success in the education of children in kindergartens is taking into account age and individual characteristics of each child, the need to improve the content, forms and methods in preschool education.

Purpose. *The article aims to justify the need for individual and differentiated approach to the organization of the educational process of preschool children.*

Conclusion. *Implementation of individual approach in practice of preschool institution provides differentiated view of phasing psychological-pedagogical work as an integrated system of interrelated steps: 1) preliminary identification of the individual characteristics of each child; 2) clarification details and deepens the information received, establishing positive and problematic aspects of child development, and their causes; 3) fixing diagnosis results in journals observations, psychological passports of some children in the psychological «portrait» of the group; 4) organizing, synthesis and analysis of the study of individual characteristics and social situation of the child; 5) determination of primary and secondary objectives of individual educational work with pupils, the main strategies of communication with their families; 6) selection of appropriate methods and techniques, forms and means of educational work; 7) determination of variable educational content; 8) practical implementation of individual approach in the educational process.*

For their help, produced a set of features defined in accordance with the individual development of each child tools, forms, methods and techniques of psychological and educational impact.

Without decisive turn of the educational process to a each person, excluding its individual characteristics and create conditions for the development and improvement of its psychological and physiological traits, abilities, can not prepare preschooler modern developed as a person.

Keywords: *individualization; differentiation; individually-differentiated approach; the educational process; making; inclinations; capabilities; pre-school children; pre-school.*

*Одержано редакцією 16.11.2016
Прийнято до публікації 30.11.2016*

УДК 371.1:371.13

ПЛИСКА Юрій Святославович,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Національний університет «Острозька академія»,
Україна

РОЗВИТОК ОСОБИСТІСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ВЧИТЕЛЯ: ЦІНІСНО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

Анотація. *Представлено аксіологічний і культурологічний підходи до проблеми розвитку особистісної педагогічної культури вчителя. З'ясовано особливості педагогічної культури в контексті культурологічного підходу. Обґрунтовано необхідність застосування аксіологічного підходу до розвитку особистісної педагогічної культури вчителя як такого, що вможливило інтерпретацію цінностей, які визначають особистісну позицію педагога в контексті його педагогічної культури. Визначено зв'язок особистісної педагогічної культури вчителя з соціально-педагогічними, груповими й особистісно-педагогічними цінностями. Представлено відображення основних типів цінностей в особистісній педагогічній культурі вчителя.*

Ключові слова: *аксіологічний підхід; культурологічний підхід; особистісна педагогічна культура; учитель; цінності; соціально-педагогічні цінності; групові цінності; особистісно-педагогічні цінності.*

Постановка проблеми. *Розвиток особистісної педагогічної культури вчителя в ситуації постійного реформування освітньої сфери постає об'єктом дослідження*

міждисциплінарного рівня, до якого долучаються філософія, соціологія, психологія, педагогіка. Тому визначення методологічної основи кожного конкретного дослідження потребує ґрунтовного заглиблення в царину суміжних гуманітарних наук і виокремлення провідних методологічних підходів. У межах проблеми розвитку особистісної педагогічної культури вчителя можемо констатувати, що означений процес відповідає вимогам відкритої, динамічної, ймовірнісної системи, що має характер самоорганізованої й може аналізуватися з погляду різних методологічних підходів. Розвиток особистісної педагогічної культури вчителя передбачає врахування цілого комплексу чинників, що впливають на цей процес, серед яких чільне місце належить соціокультурним і аксіологічним чинникам, оскільки вони визначають глибинну сутність особистісної педагогічної культури та її ціннісне наповнення у зв'язку зі специфікою культурного середовища, у якому функціонує система освіти. Тому віднесення до методологічних основ нашого дослідження культурологічного й аксіологічного підходів видається нам цілком обґрунтованим і суттєвим.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Провідні положення культурологічного підходу відносять традиційно до напряму культурно-історичної психології (Л. Виготський [1], О. Лурія [2], О. Леонтьєв [3] та ін.), теорії діалогу культур (М. Бахтін [4], В. Біблер [5] та ін.), культурологічних основ функціонування інституту освіти (В. Гура [6], А. Погодіна [7], Є. Фортунатова [8] та ін.). Підтвердження тісного зв'язку між особистісним і культурним концептами в розвитку людини можна знайти ще в давніх філософських трактатах (Цицерон, Платон, Аристотель). Сучасна гуманістична педагогіка (Ш. Амонашвілі [9], Г. Балл, І. Бех [11], В. Гура [12], І. Зязюн [13], В. Медінцев [10], М. Стельмахович [14], В. Сухомлинський [15] та ін.) спирається на ті самі культурологічні засади.

Аксіологічний підхід в освітньому контексті є предметом дослідження багатьох науковців (Я. Воленський [16], С. Вітвицька [17], Р. Інгарден [18], А. Кір'якова [19], М. Рокич [20], М. Савостьянова [21] та ін.). «Оксфордський філософський словник» (1998) з цього приводу зазначає: «Визнаємо якусь характеристику чи річ як цінність, якщо рахуємося з нею під час прийняття рішення. Іншими словами, беремо її до уваги, коли прагнемо вплинути на чийсь вибір чи керуємося власними рішеннями. Люди, які вважають цінності суб'єктивними, міркують про них у категоріях власного стану, який вони мають, виходячи зі свого вибору, і який не підлягає раціональній дискусії... Люди, які вважають цінності об'єктивними, припускають, що ми можемо керувати нашим вибором і коригувати рішення з певного незалежного погляду, покладаючись на розум, людську природу, Бога чи інший авторитет» [22]. Уважаємо натомість, що попри ґрунтовність культурологічних і аксіологічних засад педагогічних процесів і явищ питання впливу аксіології та культурології на розвиток особистісної педагогічної культури педагога вивчені досить слабо.

Мета статті полягає у визначенні ціннісних і культурних домінант особистісної педагогічної культури вчителя у процесі її розвитку.

Виклад основного тексту. Питання впливу культурного середовища на розвиток різноманітних особистісних якостей фахівця досліджуються досить активно. Так, І. Колмогорова, аналізуючи культурологічні засади педагогічної культури вчителя, зазначає, що завдяки культурологічному підходу до цієї проблеми виникає можливість «освоєння й трансляції педагогічних цінностей і технологій, котрі забезпечують творчу самореалізацію особистості вчителя у професійній діяльності» [23, с. 166]. Є. Фортунатова [8, с. 28] пропонує розглядати культурологічний підхід як такий, що дає змогу вивчити співвідношення між культурою й свідомістю, що є досить близьким до нашого розуміння розвитку особистісної педагогічної культури вчителя. В. Гура [12, с. 7] звертає увагу, передусім, на середовищні аспекти розвитку культури особистості, тому для нього культурологічний підхід визначає принципи створення культурного навчального

середовища і діалоговий характер між суб'єктами навчального процесу. Словниково-довідникова література [24, с. 387] визначає культурологічний підхід як методологію, що надає можливість пізнавати і перетворювати педагогічну реальність, передовсім, на аксіологічних засадах; за цим підходом освіта розглядається як культурний процес у культурному середовищі, а метою освіти є культурний саморозвиток і самовизначення особистості в аксіологічному просторі.

Окреме місце у площині культурологічного підходу займає проблема *педагогічної культури*, яка для вчителя є підґрунтям формування професійної особистісної культури і заодно виявом такої культури. Розроблення проблеми розвитку педагогічної культури належить до наукового доробку Є. Бондаревської [25], І. Зязюна [26], В. Краєвського [27], Н. Крилової [28], Н. Ничкало [29] та ін. О. Савченко [30], зокрема, наполягає на ціннісному смислі культурологічного підходу до професійної діяльності й професійної підготовки вчителя; підтримуючи таку позицію вченої, ми вважаємо, що дотичною до розвитку особистісної педагогічної культури вчителя є й проблема формування системи його педагогічних цінностей, що відображається в аксіологічних засадах цього явища. Компетентнісний, діяльнісний, культурологічний аспекти розвитку особистісної педагогічної культури вчителя відображають, на нашу думку, систему професійних і особистісних цінностей педагога. Тому аксіологічний контекст педагогічної культури в особистісному відношенні відіграє важливу роль в аналізі означеного феномена. *Аксіологічний підхід* до розвитку особистісної педагогічної культури вчителя представляє можливість з'ясувати й інтерпретувати цінності, що визначають особистісну позицію педагога в контексті його педагогічної культури.

Особливою категорією цінностей є *педагогічні цінності*. Поняття «педагогічні цінності» розглядається відповідно в межах педагогічної аксіології, основи якої складають роботи вітчизняних учених (І. Бех [31], О. Вишневський [32], І. Зязюн [33], О. Сухомлинська [34] та ін.). Д. Чернілевський [35] відносить педагогічні цінності до складу педагогічної культури, тому їх аналіз, як і використання аксіологічного підходу є об'єктивно затребуваним у межах нашого дослідження. Таким чином, педагогічні цінності ми окреслюємо як компонент педагогічної культури, а оскільки педагогічна культура має особистісні межі, то й педагогічні цінності можуть бути визнані особистісним феноменом.

Педагогічні цінності по-різному класифікуються в педагогічній науці. Виходячи з доробку А. Березянської та С. Матяж [36], ми приймаємо поділ педагогічних цінностей на соціально-педагогічні, групові педагогічні й особистісно-педагогічні. Зв'язок означених видів цінностей з особистісною педагогічною культурою вчителя подано нами на рис. 1.

Система особистісних педагогічних цінностей, що визначає в міру реалізації аксіологічного компонента розвиток особистісної педагогічної культури вчителя, на нашу думку, може бути представлена в єдності кількох типів цінностей:

- 1) *статусні* цінності (усвідомлення вчителем своєї ролі й місця в суспільному розподілі праці);
- 2) *комунікативні* цінності (задовольняють потребу у спілкуванні, у тому числі й професійному);
- 3) *загальнокультурні* цінності (творчий саморозвиток, усвідомлення цінності світової культури);
- 4) *професійні* цінності (позитивна мотивація до здійснення педагогічної діяльності, отримання задоволення від своєї професії);
- 5) *раціональні* цінності (усвідомлення цінності матеріального забезпечення й оплати своєї праці, розуміння можливостей свого зростання).

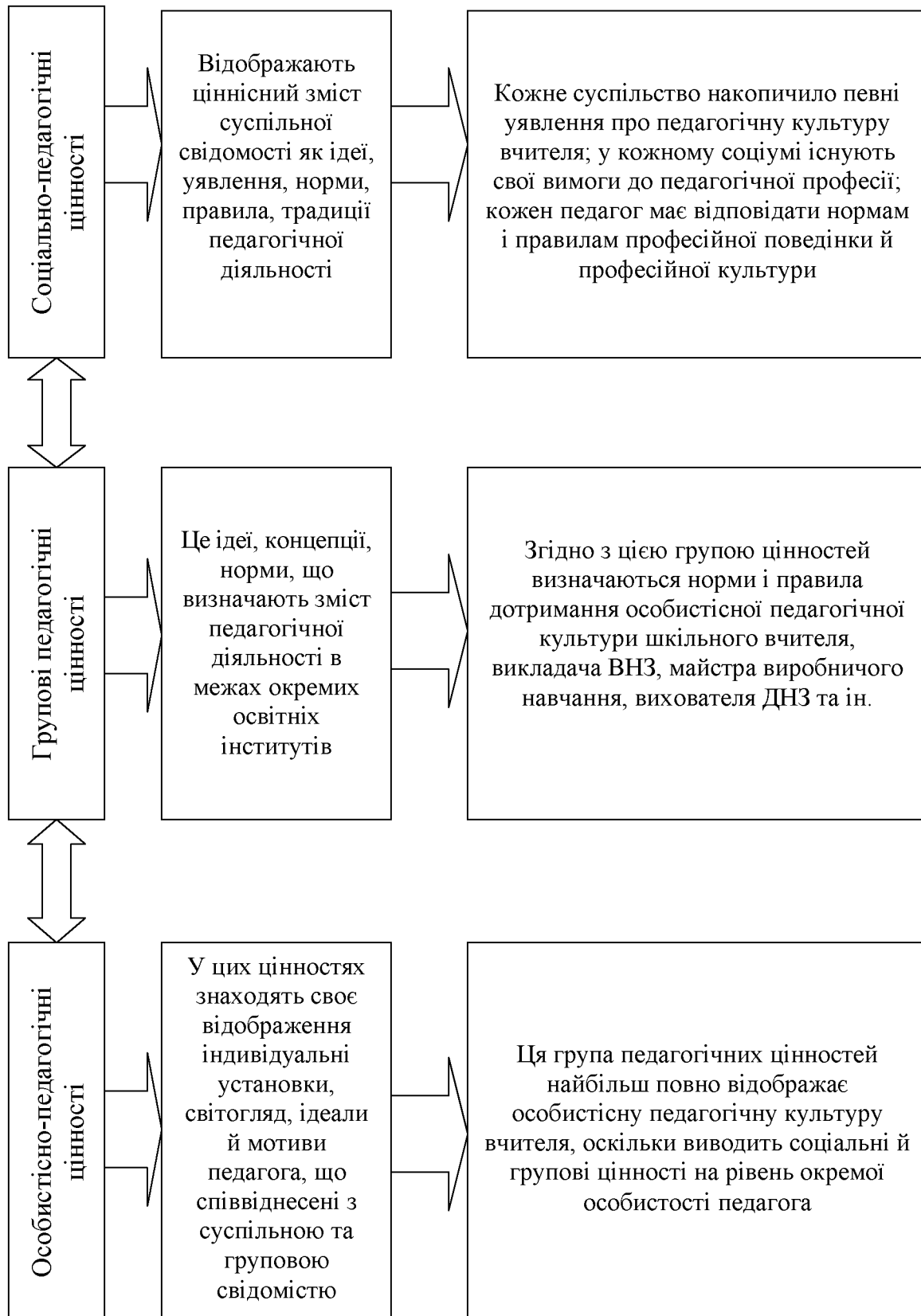

Рис.1. Групи цінностей та їх зв'язок з особистісною педагогічною культурою вчителя

Кожен із видів цінностей, що представлені вище, відображається в особистісній педагогічній культурі вчителя, як це подано нами в таблиці 1:

Таблиця 1.

**Відображення основних типів цінностей
в особистісній педагогічній культурі вчителя**

Тип	Сутність означеного типу цінностей	Їх відображення в розвитку особистісної педагогічної культури вчителя
1	2	3
<i>статусні</i>	Відображають усвідомлення вчителем своєї ролі і місця в суспільному розподілі праці	Статусні цінності дають можливість, з одного боку, співвіднести рівень громадського визнання професії вчителя з його власним професійним самоусвідомленням, з іншого – сам статус залежить від рівня особистісної педагогічної культури вчителя
<i>Комуніка-тивні</i>	Задовольняють потребу в спілкуванні, у тому числі й професійному	Особистісна педагогічна культура вчителя передбачає, в числі інших компонентів, також і культуру спілкування – професійно-педагогічного й особистого
<i>Загально-культурні</i>	Формуються у процесі творчого саморозвитку, впливають на усвідомлення цінності світової культури	Від рівня загальної культури педагога залежить значною мірою і рівень його особистісної професійної (в тому числі педагогічної) культури
<i>професійні</i>	Відображають позитивну мотивацію до здійснення педагогічної діяльності, отримання задоволення від своєї професії	Професійні цінності відображають здатність вчителя до розвитку своєї особистісної педагогічної культури під впливом загально-культурних і професійних цінностей
<i>раціональні</i>	Забезпечують усвідомлення цінності матеріального забезпечення й оплати своєї праці, розуміння можливостей свого зростання	Раціональні цінності впливають на усвідомлення вчителем рівня своєї професійної діяльності й рівня своєї особистісної педагогічної культури

Висновки і перспективи подальших досліджень Таким чином, нами з'ясовано можливості аксіологічного і культурологічного підходів до аналізу особистісної педагогічної культури вчителя. Задля цього відзначено особливості педагогічної культури в контексті культурологічного підходу. Обґрунтовано необхідність застосування аксіологічного підходу до розвитку особистісної педагогічної культури вчителя як такого, що вможливило інтерпретацію цінностей, що визначають особистісну позицію педагога в контексті його педагогічної культури. Визначено зв'язок особистісної педагогічної культури вчителя з соціально-педагогічними, груповими й особистісно-педагогічними цінностями. Представлено відображення основних типів цінностей в особистісній педагогічній культурі вчителя.

Перспектива подальших досліджень убачається нами в застосуванні компетентнісного підходу до проблеми розвитку особистісної педагогічної культури вчителя.

Список використаної літератури

1. Выготский Л. С. Мышление и речь / Л. С. Выготский. – Москва : Изд-во «Лабиринт», 1999. – 352 с.
2. Лурия А. Р. Лекции по общей психологии / А. Р. Лурия. – Санкт-Петербург : Питер, 2006. – 320 с.

3. Леонтьев А. М. Деятельность. Сознание. Личность / А. М. Леонтьев. – Москва : Академия, 2005. – 352 с.
4. Бахтин М. М. К философским основам гуманитарных наук / М. М. Бахтин // Эстетика словесного творчества. – Москва : Искусство, 1979. – С. 328–335.
5. Библер В. С. От наукоучения – к логике культуры : Два философских введения в двадцать первый век / В. С. Библер. – Москва : Политиздат, 1990. – 413 с.
6. Гура В. В. Культурологический подход как теоретико-методологическая основа гуманизации информационных технологий обучения : автореф. дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / В. В. Гура. – Ростов-на-Дону, 1994. – 16 с.
7. Погодина А. В. Культурологический подход в социально-психологических исследованиях образовательных учреждений / А. В. Погодина // Психологическая наука и образование. – 2010. – № 1. – С. 41–47.
8. Фортунатова Е. Ю. Культурологический подход к формированию умений восприятия художественных текстов при обучении русскому языку как иностранному : дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Е. Ю. Фортунатова. – Санкт-Петербург, 2004. – 212 с.
9. Амонашвили Ш. А. Личностно-гуманная основа педагогического процесса / Ш. А. Амонашвили. – Минск : Университетское, 1990. – 560 с.
10. Балл Г. О. Особистість як індивідуальний модус культури і як інтегративна якість особи / Г. О. Балл, В. О. Медінцев // Горизонти освіти. – 2011. – № 3. – С. 7–14.
11. Бех І. Д. Особистісно-орієнтований виховний процес – сходження до людяності / І. Д. Бех // Розвиток педагогічної і психологічної науки в Україні 1992-2002 : зб. наук. праць до 10-річчя АПН України. – Харків : ОВС, 2002. – С. 69–83.
12. Зязюн І. А. Людина в контексті гуманітарної філософії / І. А. Зязюн // Професійна освіта : педагогіка і психологія. Українсько-польський журнал ; за ред. І. Зязюна, Т. Левовицького, Н. Ничкало, І. Вільш. – Ченстохова – Київ : Видавництво Вищої Педагогічної школи у Ченстохові, 1999. – Вип. № 1 – С. 323–333.
13. Стельмахович М. Г. Українська родина педагогіка / М. Г. Стельмахович. – Київ : Знання, 1996. – 286 с.
14. Сухомлинський В. О. Як виховати справжню людину / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори [В 5 т.]. – Київ : Радянська школа, 1977. – Т. 2. – С. 149–418.
15. Woleński J. Wartości: między filozofią a doświadczeniem potoczny. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.humanizm.net.pl/wolenski2.htm>
16. Вітвицька С. С. Аксиологічний підхід до виховання особистості майбутнього вчителя / С. С. Вітвицька // Креативна педагогіка : науково-методичний журнал. – 2015. – Вип. 10. – С. 63–67.
17. Ingarden, R. (1948). Notes on the theory of relativity of values. Philosophical overview, 1–3, 23–94.
18. Кирьякова А. В. Реализация ценностного подхода в педагогике школы : монография / под. ред. д. пед. н., проф. А. В. Кирьяковой. – Москва–Оренбург : Изд-во ОрГУ, 2000. – 240 с.
19. Рокич М. Природа человеческих ценностей / М. Рокич. – Москва ; Нью-Йорк, 1973. – 276 с.
20. Савостьянова М. В. Аксиологічні основи критики парадигмальної науки : автореф. дис. ... доктора філософських наук : 09.00.09: філософія науки / М. В. Савостьянова. – Київ, 2009. – 32 с.
21. Blacburn S. Wartości. Oxfordzki słownik filozoficzny. Warszawa, 1998. – S. 424–425.
22. Колмогорова И. В. Культурологический подход к формированию педагогической культуры учителя / И. В. Колмогорова // Известия 14 Уральского государственного университета. – 2008. – № 60. – С. 163–167.
23. Філософський словник / за ред. В. І. Шинкарука. – Київ : Голов. ред. УРЕ, 1986. – 800 с.
24. Бондаревская Е. В. Основные положения первой концепции общепедагогической подготовки учителя в условиях многоуровневого образования в педагогическом вузе / Е. В. Бондаревская // Педагогическая наука юга России. – 1998. – Вып. 1. – С. 12–18.
25. Зязюн І. А. Філософія педагогічної якості в системі неперервної освіти / І. А. Зязюн // Вісник Житомирського державного університету. – 2005. – Вип. 25. – С. 13–18.
26. Краевский В. В. Методология педагогики : пособие [для педагога-исследователя] / В. В. Краевский. – Чебоксары: ЧГУ, 2001. – 165 с.
27. Крылова Н. Б. Культурология образования / Н. Б. Крылова. – Москва : Народное образование, 2000. – 272 с.
28. Ничкало Н. Г. Неперервній професійній освіті – педагогічні кадри нової генерації. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://refdb.ru/look/3629508.html>
29. Савченко О. П. Культурологічний підхід до підготовки майбутніх учителів / О. П. Савченко // Наука і освіта : науково-практичний журнал Південного наукового центру НАПН України. – 2012. – № 8. – С. 146–148.
30. Бех І. Д. Особистісно-орієнтована модель виховання як науковий конструкт / І. Д. Бех // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. – 2002. – Вип. 3. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://library.udpu.org.ua/library_files/psuh_pedagog_probl_silsk_shkolu/3/vupysk_21.pdf

31. Вишневський О. Система цінностей і стратегія виховання / О. Вишневський // Рідна школа. – 1997. – № 7–8. – С. 3–5.
32. Зязюн І. А. Проблема самовизначення вчителя у контексті педагогічної дії / І. А. Зязюн // Інноваційні підходи до виховання студентської молоді у вищих навчальних закладах : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / за ред. Дубасенюк О. А., Ковальчук В. А. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – С. 8–20.
33. Сухомлинська О. В. Цінності у вихованні дітей та молоді / О. В. Сухомлинська // Педагогіка і психологія. – 1997. – № 1. – С. 105–111.
34. Чернилевський Д. В. Дидактические технологии в высшей школе : учеб. пособие [для вузов] / Д. В. Чернилевский. – Москва : ЮНИТИ–ДАНА, 2002. – 437 с.
35. Матяж С. В. Класифікація цінностей та ціннісних орієнтацій особистості / С. В. Матяж, А. О. Березянська // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Серія Соціологія. – 2013. – Т. 225. – Вип. 213. – С. 27–30.

References

1. Vyigotskiy, L. S. (1999). *Thinking and speech*. Moscow: Labirint (in Russ.)
2. Luriya, A. R. (2006). *Lectures on general psychology*. Sankt-Peterburg: Piter (in Russ.)
3. Leontev A. M. (2005). *Activity. Consciousness. Personality*. Moscow: Akademiya (in Russ.)
4. Bahtin, M. M. (1979). *To philosophical bases of humanity*. Aesthetics of verbal work. Moscow: Iskusstvo (in Russ.)
5. Bibler, V. S. (1990). *From scientific studies – to logic of culture: Two philosophical introductions to twenty the first century*. Moscow: Politizdat (in Russ.)
6. Gura, V. V. (1994). *Culturological hike as theoretical-methodological basis of humanizing of information technologies of educating: avtoref. diss. ... PhD: 13.00.01. Rostov-na-Donu* (in Russ.)
7. Pogodyna, A. V. (2010). *Culturological approach is in socially-psychological researches of educational establishments. Psihologicheskaya nauka i obrazovanie (Psychological science and education)*, 1, 41–47 (in Russ.)
8. Fortunatova, E. Yu. (2004). *Culturological going near forming of abilities of perception of artistic texts at educating to Russian as foreign: diss. ... of PhD: 13.00.02. Sankt-Peterburg* (in Russ.)
9. Amonashvyly, Sh. A. (1990). *Personality-humane basis of pedagogical process*. Minsk: Universitetskoe (in Russ.)
10. Ball, H. O., & Miedintsev, V. O. (2011). *Personality as individual modus of culture and as integrative quality of person. Horyzonty osvity (Horizons of education)*, 3, 7–14 (in Russ.)
11. Bekh, I. D. (2002). *The Personality-oriented educator process is an ascent to humaneness. Development of pedagogical and psychological science is in Ukraine 1992-2002*. Kharkiv: OVS (in Ukr.)
12. Zyazyun, I. A. (1999). *A man is in the context of humanitarian philosophy. Profesiina osvita: pedahohika i psykholohiia. Ukrainsko-polskyi zhurnal (Trade education: is pedagogic and psychology. Ukrainian-Poland magazine)*, 1, 323–333. Chentokhova–Kyiv: WSL (in Ukr.)
13. Stelmakhovych, M. H. (1996). *Ukrainian domestic pedagogics*. Kyiv: Znannya (in Ukr.)
14. Sukhomlynskyi, V. O. (1977). *How to bring up the real man. Works are chosen [V 5 t.]*. Kyiv: Radyanska shkola, tom 2, 149–418 (in Ukr.)
15. Woleński J. *Wartości: między filozofią a doświadczeniem potocznym*. Retrieved from <http://www.humanizm.net.pl/wolenski2.htm> (in Pols.)
16. Vitvytska, S. S. (2015). *Going of axiology is near education of personality of future teacher. Kreatyvna pedahohika. Naukovo-metodychnyi zhurnal (Creative pedagogic)*, 10, 63–67 (in Ukr.)
17. Ingarden, R. (1948). *Notes on the theory of relativity of values. Philosophical overview*, 1–3, 23–94 (in Engl.)
18. Kyryakova, A. V. (2000). *Realization of the valued approach is in pedagogic of school: monograph*. Moscow–Orenburg: OSU (in Russ.)
19. Rokich, M. (1973). *Nature of human values*. Moscow; Nyu-York (in Russ.)
20. Savostyanova, M. V. (2009). *Bases of axiology of criticism of paradigm science: avtoref. dyss. of doctor philosophy sciences: 09.00.09. Kyiv* (in Ukr.)
21. Blacburn, S. (1998). *Wartości. Oxfordzki słownik filozoficzny*. Warszawa (in Pols.)
22. Kolmogorova, I. V. (2008). *Culturological going near forming of pedagogical culture of teacher. Izvestiya 14 Uralskogo gosudarstvennogo universiteta (News 14 the Ural state university)*, 60, 163–167 (in Russ.)
23. *Philosophical dictionary* / ed. by V. I. Shynkaruka. (1986). Kyiv (in Ukr.)
24. Bondarevskaya, E. V. (1998). *Substantive provisions of the first conception of general pedagogical preparation of teacher in the conditions of multilevel education in pedagogical institution of higher learning. Pedagogicheskaya nauka yuga Rossyi (Pedagogical sciences of west Russia)*, 1, 12–18 (in Russ.)
25. Zyazyun, I. A. (2005). *Philosophy of pedagogical quality is in the system of continuous education. Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu (Bulletin of the Zhytomyr state university)*, 25, 13–18 (in Ukr.)
26. Kravevskiy, V. V. (2001). *Methodology of pedagogic*. Cheboksary: ChSU (in Russ.)

27. Krylova, N. B. (2000). *Cultural of education*. Moscow: Narodnoye obrazovanye (in Russ.)
28. Nychkalo, N. H. *To continuous trade education are pedagogical shots of new generation*. Retrieved from <http://refdb.ru/look/3629508.html> (in Ukr.)
29. Savchenko, O. P. (2012). *The culturological going is near preparation of future teachers*. *Nauka i osvita (Sciences and education)*, 8, 146–148 (in Ukr.)
30. Bekh, I. D. (2002). The Personality-oriented model of education as scientific construct. *Psykhologo-pedahohichni problemy silskoi shkoly (Psychology-pedagogical problems of rural school)*, 3. Retrieved from http://library.udpu.org.ua/library_files/psuh_pedagog_probl_silsk_shkolu/3/vupysk_21.pdf (in Ukr.)
31. Vyshnevskiy, O. (1997). *System of values and strategy of education*. *Ridna shkola (Native school)*, 7–8, 3–5 (in Ukr.)
32. Zyazyun, I. A. (2014). *A problem of self-determination of teacher is in the context of pedagogical action*. Innovative going near education of student young people in higher educational establishments : materials of the International research and practice conference. Zhytomyr: ZhSU named from I. Franko (in Ukr.)
33. Sukhomlynskaya, O. V. (1997). *Values are in education of children and young people*. *Pedahohika i psykhohohiia (Pedagogic and psychology)*, 1, 105–111 (in Ukr.)
34. Chernilevskiy, D. V. (2002). *Didactic technologies are at higher school*. Moscow: YuNITI-DANA (in Russ.)
35. Matyazh, S. V., & Berezyanska, A. O. (2013). *Classification of values and valued orientations of personality*. *Naukovi pratsi Chornomorskoho derzhavnoho universytetu imeni Petra Mohyly. Seryia Sotsiologhiya (Scientific works of the black Sea state university of the name of Petro Mohyla)*, tom 225, vol. 213, 27–30 (in Ukr.)

Abstract. Plyska Yu. S. The personal development of teacher pedagogical culture: value and cultural aspects.

Introduction. *The Personal development of teacher pedagogical culture in a situation of permanent reform of the educational sphere is the subject of interdisciplinary studies to which philosophy; sociology, psychology and pedagogic are being attached. Within the personal problem of a teacher pedagogical culture we can state that this process meets the requirements of an open, dynamic, probabilistic system that is self-organized and can be analyzed in terms of different methodological approaches.*

Purpose. *The purpose of the article is to determine the value and cultural dominants of the teacher pedagogical culture in the process of its development.*

Results. *The impact of cultural environment on the development of different personality characteristics of specialists are being researched quite actively.*

The problem of educational culture is that while being the basis for teacher professional formation of personal culture it takes a special place in the field of the cultural approach and serves as an expression of its culture at the same time.

It is being proved that an axiological approach to the personal development of pedagogical culture of teachers represents an opportunity to clarify and interpret the values that define the personal position of teachers in the context of their educational culture.

Educational values are special categories of values. The concept of educational value is viewed within the teaching of values. Thus, we outline the pedagogical value as a component of teacher culture and whereas teacher culture has its personal measures (limits) and educational values can be recognized as personal phenomenon.

Originality. *It is revealed that axiological and cultural approaches can analyze personal pedagogical culture of teachers. The features of pedagogical culture in the context of cultural approach have been emphasized. The necessity of the use of axiological approach to the development of teacher culture itself is substantiated. It enables the interpretation of values that define the personal position of teachers in the context of their educational culture.*

Conclusion. *The connection between pedagogical culture of the teacher and social and educational, group and individual (personal) educational values is determined. Moreover, representation of the basic types of values in the personal pedagogical culture of teachers is submitted. The prospect of further research is understood in the use of competency approach to the problem of teacher personal pedagogical culture.*

Key words: *approach of axiology; culturological approach; personality pedagogical culture; teacher; values; social pedagogic values; group values; personality-pedagogical values.*

*Одержано редакцією 09.11.2016
Прийнято до публікації 16.11.2016*